

Yttrande till Inriktningsärendet 2026–2028

Bygglovs- och tillsynsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndspecifik omvärldsanalys	3
Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i Inriktningsärendet.....	4
Ekologisk hållbarhet.....	5
Investeringar.....	6
Lokalresursplan.....	6
Förslag till ändrade taxor och avgifter	6

Bilagor

Bilaga 1 – HKF 2200, Taxa för bygglovsverksamhet

Bilaga 2 – HKF 2230, Taxa för geografisk information samt kart- och mättjänster

Bilaga 3 – HKF 4210, Taxa för bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhet enligt miljöbalken

Bilaga 4 – Excel, yttrande Inriktningsärendet 2026–2028

Bilaga 5 – Taxeändringar inom bygglovs- och tillsynsnämnden (sammanställning)

Bilaga 6 – Inriktningsärendet 2026–2028

Sammanfattning

Bygglövs- och tillsynsnämnden står inför stora förändringar till följd av kommande ändringar i plan- och bygglagen. Nämnden behöver ställa om från förhandskontroll till efterhandskontroll och verksamheten behöver i större utsträckning finansieras via skattemedel.

I Inriktningsärendet 2026–2028 för Huddinge kommun föreslås justeringar av nämndens driftbudget. Den totala budgetramen föreslås öka med 3 mnkr till 65,5 mnkr. Investeringsbudgeten föreslås uppgå till 1,4 mnkr 2026.

Nämnden redovisar nedan vilka konsekvenser föreslagen ekonomisk driftram och investeringsram får för verksamheten.

Nämndspecifik omvärldsanalys

Lågkonjunkturen de senaste åren har särskilt drabbat byggbranschen, vilket har påverkat bygglövs- och tillsynsnämndens verksamhet som till stor del är finansierad av taxor och avgifter. Hittills har nämnden lyckats anpassa kostnaderna till de minskade intäkterna. Det är viktigt att nämnden även framåt kan anpassa kostnaderna efter behovet av bygglövs- och lantmäteritjänster samtidigt som viktig kompetens inte försvinner.

Med regeringens föreslagna ändringar av plan- och bygglagen, som beskrivs mer nedan, kommer nämnden behöva ställa om från förhandskontroll till efterhandskontroll. Verksamheten behöver också i större utsträckning finansieras via skattemedel. Konsekvenser av lagförslaget förväntas bland annat bli ett ökat behov av skattefinansierad rådgivning och tillsyn. Förändringarna drabbar främst bygglövsavdelningen och lantmäteriavdelningen.

Ett viktigt område för nämnden och för hela kommunen är hur geodata kan användas för att effektivisera och utveckla kommunens verksamheter. Efterfrågan på geodata är hög, inte minst inom samhällsbyggnadsområdet. Förvaltningen leder arbetet med att ta fram en obruten digital samhällsbyggnadsprocess och bekostar hela kommunens geodataplattform samt tillhörande systemförvaltning. Förvaltningen har som ambition att på sikt utveckla en open-source-baserad och mer kostnadseffektiv geodataplattform med moderna och effektivare metoder för insamling och ajourhållning av kommunens geografiskt baserade information.

Kommande förändringar i plan- och bygglagen

Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen med förslag på stora förändringar i plan- och bygglagen, bland annat bestämmelserna kring lov. Lagförslagen föreslås träda i kraft 1 december 2025. Beslutet medför att nämnden kommer behöva ställa om från förhandskontroll till efterhandskontroll när krav på bygglöv och nybyggnadskartor tas bort. Antalet anmälningar- och lovärenden förväntas minska, vilket minskar behovet av produktion av nybyggnadskartor. Dock ökar behovet av att använda geodatatjänster och måttjänster internt som en del av nämndens tillsyn enligt plan- och bygglagen. Verksamheten behöver i större utsträckning finansieras via skattemedel, eftersom många åtgärder inte längre kommer att kräva lov. Den kontroll som idag sker i lovprövningen ska i stället ske i efterhand. Konsekvenserna förväntas bland annat bli ett ökat behov av skattefinansierad rådgivning och tillsyn. Mot bakgrund av detta föreslås nämnden få ett ramtillskott på 3,8 mnkr i Inriktningsärendet, vilket nämnden ser positivt på.

Verksamhetsutveckling och effektivisering med geodata

Ett viktigt område för kommunen är hur geodata kan användas för att effektivisera och utveckla dess verksamheter. De senaste åren har bygglövs- och tillsynsnämnden byggt ut kommunens geodataplattform och spridit kunskap om dess nytta inom kommunkoncernen. Det finns ett stort behov av och hög efterfrågan på geodata, inte minst inom samhällsbyggnadsområdet. Bygglövs- och tillsynsnämnden leder arbetet med att ta fram en obruten digital samhällsbyggnadsprocess och bekostar kommunens geodataplattform samt tillhörande systemförvaltning. För att uppnå ambitionerna med den påbörjade utvecklingsresan och för att kunna räkna hem nyttorna med hittills genomförda satsningar är det viktigt med kontinuitet.

Kommunen har under våren 2025 färdigställt en tredimensionell stadsmodell som kommer att skapa mängder av möjligheter i form av beslutsunderlag inom samhällsbyggnadsprocessen. Modellen kommer även fylla en

viktig funktion för dialog med invånare och företagare kopplad till planerade och framtida projekt. För att uppnå dessa effekter är en årlig ajourhållning av modellen avgörande och ofrånkomlig.

Ett annat prioriterat område är arbetet med kvalitetssäkring av kommunens fastighetsgränser. Framtagen metod visar på behov av en större arbetsinsats än vad som ryms inom befintliga resurser. Det är därför betydelsefullt att fortsatt satsa på detta och skapa kontinuitet.

Livsmedelsfusk

Likt andra tillsynsmyndigheter i bland annat Södertälje och Botkyrka behöver Huddinge kommuns kontrollverksamhet arbeta med kontroller av livsmedelsfusk enligt livsmedelslagen, så kallade fuskkontroller. Att öka kontrollerna syftar till att upptäcka befintligt fusk men kommer troligtvis också att avskräcka företag som ägnar sig åt detta från att etablera sig i kommunen. Arbetet är ytterligare ett led i att motverka välfärdsbrottslighet. Enligt trygghets- och säkerhetssektionen är fusk inom livsmedelsbranschen något som ökar på nationell nivå och lägesbilden visar att Huddinge inte är något undantag.

Målet med en planerad fuskkontroll är att upptäcka och förhindra fusk med livsmedel, säkerställa att livsmedel är säkra för konsumtion, skydda konsumenternas hälsa samt främja en rättvis livsmedelsmarknad och konkurrens i Huddinge. Att förhindra fusk handlar lika mycket om att stävja oäktsamhet som att upptäcka och hantera organiserad brottslighet. Det behövs för att invånarna ska kunna ha förtroende för Huddinge kommun och för Huddinges näringsliv.

Förvaltningen bedömer att behovet kopplat till kontrollen av livsmedelsfusk enbart till 10 procent kan finansieras genom avgifter.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens totala budgeterade kostnader 2025 uppgår till 123,5 mnkr. Dessa finansieras genom 62,5 mnkr i kommunanslag (budgetram) och 61,0 mnkr i intäkter, varav 56,0 mnkr är taxeintäkter. Nämnden har därmed en självfinansieringsgrad på 49 procent. Självfinansieringsgraden skiljer sig åt mellan nämndens olika verksamhetsområden och styrs av vad nämnden enligt lag får eller inte får ta betalt för. 93,4 mnkr av kostnaderna utgörs av personalkostnader, vilket är den enskilt största budgetposten.

I Inriktningsärendet 2026–2028 föreslås nämnden få en ramhöjning på 3,8 mnkr för att kunna anpassa verksamheten till de kommande förändringarna i plan- och bygglagen. Nämnden får också 1,2 mnkr som kompensation för löneuppräknings. Nämndens budget föreslås minska med 1,8 mnkr till följd av att nämndens hyreskostnader har minskat eftersom socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden numera är med och delar på hyran för lokalerna i Novum, samt med 0,5 mnkr till följd av lägre PO-avgifter¹.

Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i Inriktningsärendet

Kompensation för pris- och löneökningar

Genom effektiviseringar, besparingar och höjning av taxor har nämnden de senaste åren kunnat hantera pris- och löneökningar inom befintlig budgetram. Inför 2025 höjdes dock inte taxorna. Nämnden bedömer att det framöver blir betydligt svårare att klara uppdraget med bibehållen kvalitet inom befintlig budgetram om inte budgetramen ökar. Nämnden ser därför positivt på den lönekompensation på 1,2 mnkr, motsvarande 2,5 procent av personalkostnaderna, som nämnden får enligt Inriktningsärendet.

¹ Personalkostnadspålägg.

Ekologisk hållbarhet

Ansvarsutredning av förorenade områden²

Miljötillsynsavdelningen arbetar systematiskt med riskklassning av förorenade områden, i linje med kommunens ambitioner och miljöprogram samt det nationella miljömålet om en giftfri miljö. För ändamålet har bygglovs- och tillsynsnämnden 2024 antagit en handlingsplan som också ska förhålla sig till den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, framtagen av Naturvårdsverket. Strategin förutsätter bland annat ansvarsutredning av förorenade områden.

Totalt återstår cirka 280 förorenade områden i kommunen att riskklassa, varav flertalet sannolikt är i behov av sanering. I många fall förekommer föroreningarna i befintliga eller planerade bostadsområden där de utgör en tydlig risk för människors hälsa. Markbundna föroreningar utgör också en fara för grundvattnet och i förlängningen för Mälaren som dricksvattentäkt samt alla de enskilda vattentäkter som finns i kommunen. För att kunna sanera förorenade områden som har riskklassats krävs ett omfattande utredningsarbete för att identifiera vilken part som är ansvarig och därmed ska betala för saneringen. Detta utredningsarbete regleras i miljöbalken. En enklare utredning uppskattas ta 40–120 timmar, medan en komplex kan ta 300–600 timmar. Den kompetens som behövs för att driva arbetet framåt på ett effektivt och rättssäkert sätt saknas i dagsläget inom förvaltningen och kompetensen är mycket svår att rekrytera. I Sverige idag är det uteslutande konsulter som utför detta. Att låta extern konsultkompetens (miljökonsulter eller jurister) utföra ansvarsutredningarna vore därför mest effektivt och rättssäkert.

Beräknat utifrån ett bedömt medelbehov om 80 timmar per ansvarsutredning och med utgångspunkt i bygglovs- och tillsynsnämndens taxa skulle 1,1 mnkr behövas i ramökning för att tillsvidare kunna genomföra cirka tio ansvarsutredningar per år. Nämnden föreslår att kommunfullmäktige avsätter 1,1 mnkr från de reserverade medlen som enligt Inriktningsärendet finns för insatser inom ekologisk hållbarhet.

Tillsyn och prövning små avlopp

Tillsyn av små avlopp har sedan 2016 genomförts utifrån målet att samtliga kommunens avloppsanordningar ska vara åtgärdade senast 2025 enligt gällande miljöprogram. Den områdesvisa avloppstillsynen i kommunen är genomförd. Arbetet har inneburit en tillsynsintäkt som inte kommer att kvarstå framöver eftersom merparten av kommunens avloppsbestånd har kontrollerats. Prövning och tillsyn kommer dock fortsatt att behöva genomföras, bland annat i form av uppföljning av tidigare års tillsyn. Denna går dock inte att ta betalt för. Därtill kommer anslutning inom kommunala verksamhetsområden för vatten och avlopp att behöva följas upp då många hushåll inte ansluts per automatik och undermåliga avlopp kvarstår.

Arbetsinsatsen framöver är likvärdig föregående år men intäkterna kommer att sjunka eftersom kommunen inte kan ta betalt för uppföljning av tidigare genomförd tillsyn.

Den prövning av inkommande tillståndsansökningar som utförs hör samman med föregående års tillsyn, eftersom tillsynen i vissa fall leder till användningsförbud, varpå nya tillståndsansökningar kommer in. En minskning av den systematiska, områdesvisa tillsynen leder alltså till ett minskat antal inkommande tillståndsansökningar. Den vikande intäktskurvan bedöms under 2025 innebära minskade intäkter för tillsyn och prövning med cirka 0,7 mnkr. Nämnden ser ett behov av en ramhöjning med 0,7 mnkr under de nästkommande 4–5 åren. En konsekvens om nämnden inte erhåller medel är att ambitionsnivån för tillsynsarbetet behöver sänkas.

Uppföljningen av tillsyn av små avlopp ska inte förväxlas med den riskklassning av små avlopp som åligger kommunen till följd av de rapporteringskrav till Havs- och vattenmyndigheten som finns sedan 2022. För detta har nämnden tilldelats 1,1 mnkr under perioden 2025–2027. Nämnden föreslår att kommunfullmäktige för uppföljningen av tillsyn av små avlopp avsätter 0,7 mnkr från de reserverade medlen som enligt Inriktningsärendet finns för insatser inom ekologisk hållbarhet.

² De medel som kommunen har beviljats av staten (Naturvårdsverket via Länsstyrelsen) för provtagning/utredning av eventuella föroreningar är inte detsamma som arbetet med ansvarsutredningar av förorenade områden. Ansvarsutredning görs när provtagning har visat att området är förorenat.

Investeringar

Nämnden föreslår i Inriktningsärendet få 1,4 mnkr i investeringsanslag vilket nämnden ser positivt på. 0,3 mnkr av dessa planeras att användas för uppdatering av geodataplattform, 0,5 mnkr för uppdatering av baskartan och 0,6 mnkr för uppgradering av nämndens mätutrustningspark.

Lokalresursplan

Nämndens cirka 120 medarbetare sitter i lokaler anpassade för ett aktivitetsbaserat arbetssätt i Flemingsberg. Det finns inga uppdrag planerade 2026.

Förslag till ändrade taxor och avgifter

I och med att stora ändringar i plan- och bygglagen träder i kraft den 1 december 2025 föreslås flera ändringar i taxa för bygglovsverksamhet (HKF 2200). Även i taxa för geografisk information samt kart- och mättjänster (HKF 2230) och i Taxa för bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhet enligt miljöbalken (HKF 4210) föreslås ändringar.